

DIRETTIVA TAL-KUMMISSJONI 2008/63/KE

ta' l-20 ta' Ġunju 2008

dwar il-kompetizzjoni fis-swieq ta' tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjonijiet

(Test b'relevanza ghaż-ŻEE)

(Verzjoni kodifikata)

IL-KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ,

Wara li kkunsidrat it-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 86 (3) tiegħu,

Billi:

- (1) Id-Direttiva tal-Kummissjoni 88/301/KEE tas-16 ta' Meju 1988 dwar il-kompetizzjoni fis-swieq ta' tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjoni⁽¹⁾ giet emendata b'mod sostanzjali⁽²⁾. Ghal iktar carezza u razzjonalità, l-imsemmija Direttiva ghandha tiġi kkodifikata.
- (2) Fl-Istati Membri kollha, it-telekomunikazzjonijiet kienu, kollha jew fparti, monopolju ta' l-Istat ġeneralment mogħti fforma ta' drittijiet speċjali jew esklussivi lil korp jew korpi responsabbli milli jipprovdu u joperaw l-infrastruttura ta' *network* u l-provvista ta' servizzi relatati. Dawk id-drittijiet, b'danakollu, hafna drabi jmorru lil hinn mill-provvista ta' servizzi għall-użu tan-*network* u jestendu għat-tqegħid għad-dispożizzjoni ta' l-utenti t-tagħmir tat-terminals għall-konnessjoni man-*network*. L-ahħar deċennji raw żviluppi tekniċi kbar fin-*networks* fis-settur tat-telekomunikazzjonijiet, u l-pass ta' żvilupp kien mghagħgel b'mod partikolari fil-qasam ta' tagħmir tat-terminals.
- (3) L-Istati Membri, bhala reazzjoni għall-iżviluppi tekniċi u ekonomiċi, irrevdedew l-ghotjiet tagħhom ta' drittijiet speċjali jew esklussivi fis-settur tat-telekomunikazzjonijiet. Iż-żieda kbira f'tipi ta' tagħmir tat-terminals u l-possibbiltà ta' użu multiplu tat-terminals ifisser li l-utenti għandhom ikollhom għażla hielsa bejn diversi tipi ta' tagħmir disponibbli jekk għandhom jibbenefikaw bis-sħiħ mill-avvanzi teknoloġiċi li sehħew fis-settur.
- (4) L-eżistenza tad-drittijiet esklussivi għandha l-effett li tirrestringi l-moviment hieles tat-tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjonijiet, kemm rigward l-importazzjoni u t-tqegħid fis-suq ta' dan it-tagħmir, inkluż it-tagħmir bis-satellita, għaliex ċerti prodotti ma' jitqegħdux fis-suq, kif ukoll rigward il-konnessjoni, id-dhul fis-servizz jew il-manutenzjoni għaliex, meta jitqiesu l-karatteristiċi tas-suq u b'mod partikolari d-diversità u n-natura

teknika tal-prodotti, il-monopolju m'għandux incenċiv biex jipprovdi servizzi relatati mal-prodotti li ma jkunx ikkummerċjalizza jew importa, kif ukoll lanqas biex jallinja l-prezzijiet ma' l-ispejjeż, għaliex ma jkunx hemm theddida ta' kompetizzjoni minn intrapriżi li jkunu godda fis-suq. Meta wiehed iqis il-fatt li fil-biċċa l-kbira tas-swieq hemm varjetà kbira ta' tagħmir tat-telekomunikazzjonijiet, kwalunkwe dritt speċjali li direttament jew indirettament jillimita l-għadd ta' intrapriżi awtorizzati li jimpurtaw, iqiegħdu fis-suq, jikkonnettjaw, idahhlu fis-servizz u jsewwu tagħmir bħal dan, jista' jkollu l-istess xorta ta' effetti bħall-ghotja ta' drittijiet esklussivi. Drittijiet esklussivi u speċjali bħal dawn jikkonstitwixxu miżuri li jkollhom effett ekwivalenti għar-restrizzjonijiet kwalitattivi inkompatibbli ma' l-Artikolu 28 tat-Trattat. Huwa għaldaqstant meħtieġ li jiġu aboliti d-drittijiet esklussivi kollha eżistenti fl-importazzjoni, fit-tqegħid fis-suq, fil-konnessjoni, fid-dhul fis-servizz u fil-manutenzjoni tat-tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjonijiet, kif ukoll dawk id-drittijiet li għandhom effetti ta' l-istess natura, jiġifieri, dawk id-drittijiet speċjali kollha minbarra dawk li jikkonsistu f'vantagġi legali jew regolatorji konferiti fuq intrapriża wahda jew aktar u li jaffettwaw biss il-hila ta' intrapriża ohra biex jidhlu fl-attivitajiet fuq imsemmija fl-istess zona ġeografika taht kondizzjonijiet sostanzjalment ekwivalenti.

- (5) Id-drittijiet speċjali jew esklussivi dwar it-tagħmir tat-terminals jiġu eżerċitati b'mod illi, fil-prattika, jizvantagġjaw apparat minn Stati Membri ohra, notevolment billi ma jhallux lill-utenti jagħzlu b'mod hieles dak it-tagħmir li l-ahjar jaqdi l-htigijiet tagħhom skond il-prezz u l-kwalità, irrispettivament mill-origini tiegħu. Għalhekk l-eżerċizzju ta' dawn id-drittijiet mhux kompatibbli ma' l-Artikolu 31 tat-Trattat fl-Istati Membri kollha.
- (6) Il-provvista ta' servizzi ta' installazzjoni u manutenzjoni tat-tagħmir huwa fattur prinċipali fix-xiri jew kiri ta' dan it-tagħmir. Iż-żamma ta' drittijiet esklussivi f'dan il-qasam huwa ekwivalenti għaž-żamma ta' drittijiet esklussivi fit-tqegħid fis-suq. Dawn id-drittijiet għandhom għalhekk jitneħħew sabiex it-tneħħija tad-dritt ta' l-importazzjoni esklussiva u drittijiet tat-tqegħid fis-suq ikollha effett prattiku.
- (7) Il-manutenzjoni tat-tagħmir tat-terminals huwa servizz skond it-tifsira ta' l-Artikolu 50 tat-Trattat. Is-servizz inkwistjoni, li mil-lat kummerċjali huwa haġa wahda mat-tqegħid fis-suq tat-tagħmir tat-terminals, għandu jiġi pprovdut liberament skond l-Artikolu 49 tat-Trattat u b'mod partikolari meta jiġi pprovdut minn persunal kwalifikat.

⁽¹⁾ ĠU L 131, 27.5.1988, p. 73. Id-Direttiva kif emendata l-ahħar bid-Direttiva 94/46/KE (ĠU L 268, 19.10.1994, p. 15).

⁽²⁾ Ara l-Anness II, Parti A.

- (8) Is-sitwazzjoni tas-swieq tkompli tipproduċi ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni stipulati bit-Trattat. Minbarra dan, l-iżvilupp tal-kummerċ qed ikun affettwat b'tali mod li dan ikun kuntrarju għall-interessi tal-Komunità. Kompetizzjoni aktar b'saħħitha fis-suq tat-tagħmir tat-terminals teħtieġ l-introduzzjoni ta' speċifikazzjonijiet tekniċi trasparenti li jissodisfaw ir-rekwiżiti essenzjali msemmija fid-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 1999/5/KE tad-9 ta' Marzu 1999 dwar it-tagħmir tar-radju u tagħmir terminali ta' telekomunikazzjonijiet u r-rikonossiment reċiproku tal-konformità tagħhom ⁽¹⁾ u jippermettu l-moviment hieles tat-tagħmir tat-terminals. Min-naha tagħha, din it-trasparenza neċessarjament tirrikjedi l-pubblikazzjoni ta' speċifikazzjonijiet tekniċi.
- (9) Id-drittijiet speċjali jew esklussivi għall-importazzjoni u t-tqeghid fis-suq tat-tagħmir tat-terminals bħal dawn iġibu sitwazzjoni li hija kuntrarja għall-iskop ta' l-Artikolu 3(g) tat-Trattat, li jipprovi għall-istituzzjoni ta' sistema li ma tippermettix id-distorsjoni tal-kompetizzjoni fis-suq intern, u teħtieġ bilfors li ma tiġix eliminata l-kompetizzjoni. L-Istati Membri għandhom l-obbligu skond l-Artikolu 10 tat-Trattat, li jastjenu minn kull miżura li tista' tipperikola l-kisba ta' l-iskopijiet tat-Trattat, inkluż l-Artikolu 3(g). Id-drittijiet esklussivi għat-tagħmir tat-terminals għandhom għalhekk jitqiesu bħala inkompatibbli ma' l-Artikolu 82 tat-Trattat flimkien ma' l-Artikolu 3, u l-ghotja jew iż-żamma ta' dawn id-drittijiet minn Stat Membru hija pprojbita taħt l-Artikolu 86(1) tat-Trattat.
- (10) Sabiex l-utenti jkollhom aċċess għat-tagħmir tat-terminals ta' l-ghazla tagħhom, huwa meħtieġ li jkunu magħrufa u magħmula b'mod trasparenti l-karatteristiċi ta' l-*interface* tan-*network* pubbliku li magħhom ikunu ser jiġu mqabbdha t-tagħmir tat-terminals. L-Istati Membri għandhom għalhekk jiżguraw li l-karatteristiċi jiġu ppubblikati u li l-utenti jkollhom aċċess għall-*interface* tan-*network* pubbliku.
- (11) Biex ikunu jistgħu jqiegħdu fis-suq it-tagħmir tat-terminals tagħhom, il-fabbrikanti għandhom ikunu jafu liema speċifikazzjonijiet tekniċi jridu jissodisfaw il-prodotti tagħhom. L-Istati Membri għandhom għalhekk jifformalizzaw u jipubblikaw l-ispeċifikazzjonijiet, u għandhom jgħarrfuhom lill-Kummissjoni f'forma ta' abbozz, skond id-Direttiva 98/34/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Ġunju 1998 li tistabbilixxi proċedura għall-ghoti ta' informazzjoni fil-qasam ta' l-istandards u r-regolamenti tekniċi u r-regoli dwar is-servizzi tas-soċjetà ta' l-informazzjoni ⁽²⁾. Dawn l-ispeċifikazzjonijiet jistgħu jiġu estiżi għall-prodotti importati minn Stati Membri
- ohra biss safejn ikunu meħtieġa sabiex jiżguraw konformità mar-rekwiżiti essenzjali speċifikati fl-Artikolu 3 tad-Direttiva 1999/5/KE li jistgħu jkunu meħtieġa legittimament skond il-liġi tal-Komunità. L-Istati Membri għandhom, f'kull każ, iħarsu l-Artikoli 28 u 30 tat-Trattat, li jirrikjedu illi Stat Membru li qiegħed jimporta għandu jippermetti li tagħmir tat-terminals manifatturat legalment u mqiegħed fis-suq fi Stat Membru iehor, jiġi importat fit-territorju tiegħu.
- (12) Sabiex tiżgura li l-ispeċifikazzjonijiet jiġu applikati b'mod trasparenti, oġġettiv u mingħajr diskriminazzjoni, is-sorveljanza kontinwa ta' l-applikazzjoni tagħhom ma tistax tithalla fidejn kompetitur fis-suq tat-tagħmir tat-terminals minhabba konflitt ovvju ta' interessi. L-Istati Membri għandhom għalhekk jiżguraw illi l-kontroll jingħata lil entità indipendenti ta' l-operatur tan-*network* u ta' kull kompetitur iehor fis-suq fil-kwistjoni.
- (13) Din id-Direttiva għandha tkun bla hsara għall-obbligi ta' l-Istati Membri rigward il-limiti ta' żmien għat-traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali tad-Direttivi mnizżla fl-Anness II, Parti B,

ADOTTAT DIN ID-DIRETTIVA:

Artikolu 1

Għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva:

- (1) "tagħmir tat-terminals":
- (a) ifisser tagħmir direttament jew indirettament konness ma' l-*interface* ta' *network* tat-telekomunikazzjoni pubblika sabiex jibgħat, jipproċessa jew jirċievi informazzjoni; f'kull każ, direttament jew indirettament, il-konnessjoni tista' ssir bil-wajer, fibra ottika jew b'mod elettromanjetiku; konnessjoni hija indiretta jekk jitqiegħed tagħmir bejn it-terminal u l-*interface* tan-*network*;
- (b) tagħmir ta' stazzjon terrestri bis-satellita;
- (2) "tagħmir ta' stazzjon terrestri bis-satellita" tfisser it-tagħmir kollu li jkun kapaċi biex jiġi użat għat-trasmissjoni (trasmissjoni biss), għat-trasmissjoni u r-riċeviment (trasmissjoni/riċeviment), jew għar-riċeviment biss (riċeviment biss) tas-sinjali ta' radjukomunikazzjoni permezz tas-satelliti jew sistemi ohra bbażati fuq l-ispazju;
- (3) "intrapriża" tfisser korp pubbliku jew privat, li jiġi mogħti minn Stat Membru drittijiet speċjali jew esklussivi għall-implimentazzjoni, it-tqeghid fis-suq, il-kollegament, it-tqeghid fis-servizz ta' tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjoni jew manutenzjoni ta' dan it-tagħmir;

⁽¹⁾ ĠU L 91, 7.4.1999, p. 10. Direttiva kif emendata mir-Regolament (KE) Nru 1882/2003 (ĠU L 284, 31.10.2003, p. 1).

⁽²⁾ ĠU L 204, 21.7.1998, p. 37. Id-Direttiva kif emendata l-aħhar bid-Direttiva tal-Kunsill 2006/96/KE (ĠU L 363, 20.12.2006, p. 81).

(4) "drittijiet speċjali" tfisser drittijiet li jinghataw minn Stat Membru lil għadd limitat ta' intrapriži, permezz ta' strument leġislativ, regolatorju jew amministrativ, li, f'ċerta żona ġeografika,

(a) jillimita għal tnejn jew aktar l-għadd ta' intrapriži bħal dawn, b'mod iehor milli skond kriterji oġġettivi, proporzjonali u mhux diskriminatorji, jew

(b) jinnomina, b'mod iehor milli skond il-kriterji msemmija fil-punt (a), bosta intrapriži li jikkompetu, jew

(ċ) jikkonferixxi fuq kwalunkwe intrapriża jew intrapriži, b'mod iehor milli skond il-kriterji msemmija fil-punt (a) u (b), il-vantaġġi legali u regolatorji kollha li sostanzjalment jaffettwaw il-hila ta' kull intrapriża oħra li timporta, tqiegħed fis-suq, tikkonnettja, iddahhal fis-servizz u/jew tqiegħed fis-servizz tagħmir tat-terminals tat-telekomunikazzjonijiet fl-istess żona ġeografika taht kondizzjonijiet sostanzjalment ekwivalenti.

Artikolu 2

L-Istati Membri li taw drittijiet speċjali jew drittijiet esklussivi lill-intrapriži għandhom jassiguraw li d-drittijiet esklussivi kollha jiġu rtirati, kif ukoll dawk id-drittijiet speċjali li:

(a) jillimitaw għal tnejn jew aktar l-għadd ta' intrapriži b'mod iehor milli skond kriterji oġġettivi, proporzjonali u mhux diskriminatorji, jew

(b) jinnominaw, b'mod iehor milli skond il-kriterji msemmija fil-punt (a), bosta intrapriži li jikkompetu.

Huma għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni bil-mizuri mehuda u l-abbozzi ta' leġislażzjoni introdotti għal dak il-għan.

Artikolu 3

L-Istati Membri għandhom jiżguraw illi l-operaturi ekonomiċi jkollhom id-dritt li jimportaw, iqiegħdu fis-suq, jikkonnettjaw, iqiegħdu fis-servizz u jagħmlu manutenzjoni fuq tagħmir tat-terminals.

Minkejja dan, l-Istati Membri jistgħu:

(a) fil-każ ta' tagħmir ta' stazzjon terrestri bis-satellita, jirrifjutaw li jippermettu li dan it-tagħmir jiġi konness man-network pubbliku tat-telekomunikazzjonijiet jew jingieb fis-servizz fejn dan ma jissodisfax ir-regolamenti tekniċi komuni adottati skond id-Direttiva 1999/5/KE jew, fl-assenza tiegħu, il-htieġa essenzjali stabbilita fl-Artikolu 3 ta' dik id-Direttiva; fl-assenza ta' regoli tekniċi komuni jew ta' kondizzjonijiet regolatorji armonizzati, ir-regoli nazzjonali għandhom ikunu

proporzjonati ma' dawk il-htigiet essenzjali u għandhom jiġu nnotifikati lill-Kummissjoni skond id-Direttiva 98/34/KE fejn id-Direttiva hekk titlob;

(b) fil-każ ta' tagħmir iehor tat-terminals, jirrifjutaw li jippermettu li dan it-tagħmir jiġi konness man-network pubbliku tat-telekomunikazzjonijiet fejn dan it-tagħmir ma jissodisfax ir-regolamenti komuni rilevanti adottati skond id-Direttiva 1999/5/KE jew, fl-assenza tiegħu, il-htigiet essenzjali stabbiliti fl-Artikolu 3 ta' dik id-Direttiva;

(ċ) jirrikjedu operaturi ekonomiċi li jkollhom fil-pussess tagħhom kwalifika teknika approprijata sabiex jikkonnettjaw, iqiegħdu fis-servizz u jagħmlu manutenzjoni fuq tagħmir tat-terminals fuq bażi ta' kriterji oġġettivi, mhux diskriminatorji u disponibbli għall-pubbliku.

Artikolu 4

L-Istati Membri għandhom jaraw li l-utenti jkollhom aċċess għal punti godda ta' interfaces pubbliċi u li l-karatteristiċi fiżiċi ta' dawn il-punti jiġu ppubblikati mill-utenti tan-network pubbliku tat-telekomunikazzjonijiet.

Artikolu 5

L-Istati Membri għandhom jiżguraw illi l-ispeċifikazzjonijiet għal tagħmir tat-terminals jiġu formalizzati u ppubblikati.

L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw dawn l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi f'forma ta' abbozz lill-Kummissjoni skond id-Direttiva 98/34/KE.

Artikolu 6

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sorveljanza ta' l-applikazzjoni ta' l-ispeċifikazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 5 tiġi delegata lill-korp li jkun indipendenti mill-intrapriži pubbliċi jew privati li joffri oġġetti u/jew servizzi fis-settur tat-telekomunikazzjonijiet.

Artikolu 7

Fl-ahhar ta' kull sena l-Istati Membri għandhom jipprovdu lill-Kummissjoni rapport li jippermettilha li tivverifika jekk id-dispożizzjonijiet ta' l-Artikoli 2, 3, u 6 humiex qed jiġu mharsa.

Sinopsis tar-rapport jinstab fl-Anness I.

Artikolu 8

Id-Direttiva 88/301/KEE, kif emendata mid-Direttiva mnizzla fl-Anness II, Parti A hi mhassra, bla hsara għall-obbligi ta' l-Istati Membri rigward il-limiti ta' żmien għat-traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali tad-Direttivi mnizzla fl-Anness II, Parti B.

Referenzi ghad-Direttiva mhassra ghandhom jinftiehem bhala referenzi ghal din id-Direttiva u ghandhom jinqraw skond it-tabella ta' korrelazzjoni fl-Anness III.

Artikolu 9

Din id-Direttiva ghandha tidhol fis-sehh fl-għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni taghha fil-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea.

Artikolu 10

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell, 20 ta' Ġunju 2008.

Għall-Kummissjoni

Il-President

José Manuel BARROSO

ANNEX I

Sinopsi tar-rapport imsemmi fl-Artikolu 7**Implimentazzjoni ta' l-Artikolu 2**

Tagħmir tat-terminals li għalih qiegħda tiġi jew giet modifikata l-leġislazzjoni.

Skond il-kategorija tat-tagħmir tat-terminals:

- data ta' adozzjoni tal-mizura jew
- data ta' l-introduzzjoni ta' l-abbozz jew
- data tad-dhul fis-sehh tal-mizura.

Implimentazzjoni ta' l-Artikolu 3

- tagħmir tat-terminals, li l-kollegament u/jew it-tqeghid fis-servizz tiegħu kien limitat,
- kwalifiki teknici meħtieġa, waqt li tingħata referenza tal-pubblikazzjoni tagħhom.

Implimentazzjoni ta' l-Artikolu 4

- referenza ta' publikazzjoni li fihom jiġu speċifikati l-karatteristiċi,
- għadd ta' punti ta' l-interface ta' netwerks pubbliċi eżistenti,
- għadd ta' punti ta' l-interface ta' netwerks pubbliċi emendati.

L-implimentazzjoni ta' l-Artikolu 6

- ħatra tal-korp jew korpi indipendenti.
-

ANNEX II

PARTI A

Direttiva mhassra flimkien ma' l-emendi tagħha

(imsemmi fl-Artikolu 8)

Direttiva tal-Kummissjoni 88/301/KEE

(ĠU L 131, 27.5.1988, p. 73)

Direttiva tal-Kummissjoni 94/46/KE

(ĠU L 268, 19.10.1994, p. 15)

PARTI B

Lista tal-limiti ta' żmien għat-traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali

(imsemmi fl-Artikolu 8)

Direttiva	Limitu ta' żmien għat-traspożizzjoni
88/301/KEE	—
94/46/KE	8 ta' Awwissu 1995

ANNEX III

Tabella ta' korrelazzjoni

Direttiva 88/301/KEE	Din id-Direttiva
Artikolu 1, kliem tal-bidu	Artikolu 1, kliem tal-bidu
Artikolu 1, l-ewwel inċiż, l-ewwel u t-tieni frażi	Artikolu 1(1)(a)
Artikolu 1, l-ewwel inċiż, l-aħħar frażi	Artikolu 1 (1)(b)
Artikolu 1, it-tieni inċiż	Artikolu 1(3)
Artikolu 1, it-tielet inċiż, kliem tal-bidu	Artikolu 1(4), kliem tal-bidu
Artikolu 1, it-tielet inċiż, l-ewwel sub-inċiż	Artikolu 1(4)(a)
Artikolu 1, it-tielet inċiż, it-tieni sub-inċiż	Artikolu 1(4)(b)
Artikolu 1, it-tielet inċiż, it-tielet sub-inċiż	Artikolu 1(4)(ċ)
Artikolu 1, ir-raba' inċiż	Artikolu 1(2)
Artikolu 2	Artikolu 2
Artikolu 3, l-ewwel frażi	Artikolu 3, l-ewwel paragrafu
Artikolu 3, it-tieni frażi	Artikolu 3, it-tieni paragrafu, kliem tal-bidu
Artikolu 3, l-ewwel inċiż	Artikolu 3, it-tieni paragrafu, punt (a)
Artikolu 3, it-tieni inċiż	Artikolu 3, it-tieni paragrafu, punt (b)
Artikolu 3, it-tielet inċiż	Artikolu 3, it-tieni paragrafu, punt (ċ)
Artikolu 4, l-ewwel paragrafu	Artikolu 4
Artikolu 4, it-tieni paragrafu	—
Artikolu 5(1)	—
Artikolu 5(2), l-ewwel frażi	Artikolu 5, l-ewwel paragrafu
Artikolu 5(2), it-tieni frażi	Artikolu 5, it-tieni paragrafu
Artikolu 6	Artikolu 6
Artikolu 8	—
Artikolu 9	Artikolu 7
Artikolu 10	—
—	Artikolu 8
—	Artikolu 9
Artikolu 11	Artikolu 10
Anness I	—
Anness II	Anness I
—	Anness II
—	Anness III